

ЧИ МАЮ Я ПРАВО НА ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ?

«Соціальні мережі - це не альтернатива дружбі, це її продовження», - казав засновник соціальної мережі Facebook Марк Цукерберг.

Термін «соціальна мережа» з'явився вперше у 1954 році, задовго до появи Інтернету. Він означав тісні взаємовідносини між двома і більше людьми.

На сьогоднішній день соціальна мережа - це інтернет-платформа, що призначена для обміну інформацією та контентом, для спілкування та інших соціальних взаємозв'язків.

За даними Digital 2024 Global Overview Report за 2024 рік 62,3% населення планети (5.04 мільярда) використовують соціальні мережі.

Погодьтеся, усі ми звикли, що можна просто написати товаришу, прокоментувати нове фото подруги або провести відеоконференцію з колегами по роботі, нікуди не виходячи. Насправді, це дуже зручно.

Однак, хтось замислювався про те, чи може кому-небудь стати відома особиста інформація, яку ми висвітлюємо при користуванні такою мережею?

Доволі часто ми не думаємо про те, що елементарна реєстрація у соціальній мережі може приховувати в собі куди більше, ніж ми собі передбачаємо, оскільки при такій реєстрації висвітлюються наші IP-адреси та ми особисто надаємо номери наших мобільних телефонів або ж електронних адрес.

Відповідно до статті 32 Конституції України передбачено, що не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Разом з тим, дослідження цього питання потребує куди ширшого розгляду, оскільки майже усі соціальні мережі створені відповідно до міжнародного, а не українського законодавства, а тому необхідно визначити: *Чи забезпечується законом право користувача соціальної мережі на конфіденційність?*

До прикладу візьмемо таку соціальну мережу, як TikTok. Згідно з *підрозділом Особиста інформація → розділу Конфіденційності і безпеки → Правил спільноти TikTok* передбачено, що TikTok не дозволяє контент, який включає особисту інформацію, що потенційно може становити ризик переслідування, насильства, фішингу, шахрайства, крадіжки особистих даних або фінансової експлуатації.

Також у *підрозділі Безпека платформи → розділу Конфіденційності і безпеки → Правил спільноти TikTok* зазначається, що TikTok докладає всіх зусиль для захисту Вас та Вашої інформації в TikTok.

Поряд з цим, відповідний *розділ Конфіденційність і безпека* передбачає, що не дозволяється поширювати:

- особисті, не призначені для ознайомлення сторонніх осіб, номери телефонів і домашні адреси;
- фінансову й платіжну інформацію, наприклад номери банківських рахунків чи кредитних карток;
- дані для входу, наприклад, імена користувачів чи паролі;
- документи, що посвідчують особу, кредитні картки або номери паспортів, державних посвідчень чи номер соціального страхування особи;

- погрози або заохочення розкрити особисту інформацію чи зламати акаунт.

Водночас у *Політиці конфіденційності TikTok* передбачено право TikTok передавати особисті дані своїх користувачів, зокрема:

- **Особам пов'язаним з TikTok:** Бізнес-партнерам, постачальникам послуг, рекламодавцям, рекламним мережам та партнерам з досліджень, корпоративній групі TikTok;

- **Іншим особам:** незалежним дослідникам (без роз'яснень хто це та якими критеріями вони повинні відповідати), правоохоронним органам, державним установам або іншим організаціям, якщо за законом вони зобов'язані це зробити або якщо таке використання є практично необхідним тощо.

Разом з тим, *Правила спільноти TikTok* передбачають, що у разі виявлення Користувачем порушення Конфіденційності, такий користувач може повідомити про це Службу підтримки.

Таким чином, соціальна мережа TikTok передбачає низку стандартних правил щодо захисту конфіденційної інформації Користувача їх платформи, а також наділяє Користувача можливістю повідомлення про виявлення порушень такої конфіденційності.

Однак, коло осіб, яким сама мережа може поширювати ваші данні є дуже широким і неконкретизованим, що створює можливість передачі даних третім особам у разі зацікавленості в цьому самої компанії або її посадових осіб.

Говорячи про таку соціальну мережу, як Facebook необхідно підкреслити, що відповідно до *підрозділу Як ми захищаємо вашу інформацію? → Політики конфіденційності Meta (Facebook)* передбачено, що Facebook покладається на відповідні механізми для міжнародної передачі даних. Як зазначає Facebook, щодо інформацію, яку вони збирають:

- вони використовують стандартні договірні положення, затверджені Європейською комісією й іншими відповідними органами.

- визначаючи достатній рівень захисту даних в інших країнах, Facebook покладається на рішення Європейської комісії та інших відповідних органів.

- Facebook також використовує рівноцінні механізми згідно із законодавством, яке застосовується до передачі даних до Сполучених Штатів Америки й інших відповідних країн.

Таким чином, Facebook при визначенні питання захисту ваших персональних даних керується нормативними актами Європейської комісії та США.

Крім того, у своїй Політиці конфіденційності Facebook стверджує, що вони забезпечують дотримання відповідних заходів безпеки щоразу, коли передають вашу інформацію. Наприклад, шифрує вашу інформацію, коли вона передається через загальнодоступні мережі, щоб захистити її від несанкціонованого доступу.

Водночас, у TikTok відсутні будь-які положення про захист персональних даних своїх користувачів у відповідно міжнародно правового регулювання.

Таким чином, можна констатувати, що Facebook здійснює захист персональних даних своїх користувачів більш надійно, ніж це робить TikTok, оскільки у відповідній частині діяльності спирається на положення міжнародно-правових актів.

При цьому у *підрозділі Як ми передаємо вашу інформацію третім особам? → Політики конфіденційності Meta (Facebook)* зазначено, що Facebook передає певну інформацію про вас:

- **Особам пов'язаним із Facebook:** партнерам, підрядникам, рекламодавцям, які показують свою рекламу в у Facebook, компаніям, яких Facebook наймає для рекламування своїх Продуктів, компаніям,

яких Facebook наймає для забезпечення служби обслуговування клієнтів чи проведення опитувань.

- **Іншим особам:** дослідникам, які використовують певну інформацію про Вас, щоб як зазначає Facebook створювати інноваційні рішення, сприяти розвитку технологій чи покращувати безпеку людей.

Поряд з цим, у розділі *Цілі й способи обробки нами вашої інформації* → *Політики конфіденційності Meta (Facebook)* визначено, що Facebook також може здійснювати передачу вашої інформації правоохоронним органам та у випадку надання відповідей на юридичні запити. Як зазначає Facebook, вони здійснюють доступ до окремих категорій вашої інформації, зберігають, використовують та передають її залежно від певних обставин таких як:

- Відповідь на юридичні запити третіх осіб, як-от учасників цивільного процесу, правоохоронних органів та інших державних органів.

- Дотримання вимог законодавства або досягнення законних цілей правового характеру.

- Сприяння безпеці, захисту й цілісності компаній Meta, Продуктів Meta, користувачів, співробітників, майна та громадськості.

Отже, вищезазначені обставини прямо демонструють випадки, коли Facebook може передавати ваші персональні данні. Однак, не дає чіткої розшифровки наприклад такого поняття, як юридичний запит, а лише наводить приклад, що це можуть бути ордер на обшук, судові рішення, накази в межах виконавчого провадження або судові повістки, що є значно вужчим порівняно з українським законодавством.

Підсумовуючи зазначене, можна прийти до таких висновків:

- соціальні мережі забезпечують захист конфіденційної інформації про особу;

- такий захист здійснюється в різний спосіб та на основі самостійно встановлених правил, які хоча і повинні відповідати законодавству, в межах юрисдикції якого знаходиться користувач, як правило побудовані на законодавстві країни, де зареєстрована компанія власник соціальної мережі;

- у межах зазначених правил соціальні мережі, як правило, створюють безліч можливостей для використання Ваших даних у власних цілях або інтересах групи компаній, до якої вони належать, чи інших афілійованих осіб;

- соціальні мережі не зацікавлені у передачі конфіденційних даних про особу третім особам, а тому створюють умови, за яких без звернення до суду фізичній особі важко отримати інформацію, наприклад про осіб які розповсюджують у такій мережі неправдиві дані про неї. Разом з тим, це створює простір для діяльності різного роду шахраїв, або негативно налаштованих осіб, які можуть уникнути відповідальності за свої дії в соціальній мережі.

Підсумовуючи вищевикладене, можна констатувати, що створюючи аккаунт у соціальній мережі та надаючи доступ до власних персональних даних, ми отримуємо право на конфіденційність та захист особистої інформації від багатьох факторів, однак за правилами та в порядку, які є пріоритетними в першу чергу для самої соціальної мережі.